

Γεωμ.
 Δημητρίου Α. Νικολαΐδης
 Λευκωσία
 Σωφρονίου Γ'
 Κυπριανός Οικονομίδης
 Χρυσόδουλος Ιωαννίδης
 Πασχάλης Κυπριανίδης
 Κ. Κολαβάκης
 Ευαγγελία
 Αναγνωσταρία
 Πατάσια
 Τηλέφωρος
 Αλυσ-Μεταφ
 Αυστρια - Κύπρος
 Δημητρίου Θεμισσοκλή
 Κύπρος - Πελοπόννησος
 Αθανάσιος Σαμειλάκης
 Δημητρίου Μεταφωκίδη
 Χρυσόδουλος Ιωαννίδης
 Νεμεσός
 Κύπρος - Αίχμητος
 Αίχμητος
 Γεωργίου Θεμισσοκλή
 Γεωργίου Σαμειλάκη
 Χρυσόδουλος Βασιλειάδης
 Γεωργίου Αρδρεάδης
 Νικηφόρος Ευγενιάδης
 Δημητρίου Βενετοκλή
 Κύπρος - Ρόδος
 Αρδρεας Α. Θεμισσοκλή
 Κύπρος - Αθήνα
 Α. Γερμανία
 Βιβλιοθήκες
 Λαμναϊανός Πέτρος
 Ευαγγελία
 Αμμοχώστου
 Ραφός
 Κύπριοι Αίχμητος
 Κοινοί
 Ευπαφίωση

COOP
 εμπορο
 παρναμα
 τραπέζες
 αμπελοποιχία

ΟΔΙΓΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΥΠΡΟΥ.

[Ὑπὸ Δημητρίου Α. Νικολαΐδου.] ²
 (Συνέχεια. Ἰδε προηγούμενον ἀριθ.). ³ /
 Μετὰ τὸν κύριον Ἐπαμεινώνδαν Ι. Φραγκοῦ
 δην, ἀρχιερατεύσαντος τοῦ ἐναρέτου Μακα-
 ρίου, ἀνδρὸς ἀγαν συνετοῦ, φιλοπάτριδος καὶ
 φιλομούσου, τὰ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ Λευκωσίᾳ
 Σχολεῖα νέαν ἔλαβον τροπὴν, διοργανωθέν-
 τα κατὰ τὸ ἐν Ἑλλάδι ἐπικρατοῦν σύστημα,
 καὶ ἔκτοτε ἔχουσι ταῦτα κύκλον μαθήσεως
 εὐρύτερον καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς διδασκόμενα μα-
 θήματα ἀποτελοῦσι πλήρη καὶ συνεχῆ σει-
 ράν, ὅλον τι αὐτοτελές, σχολειακῆς καὶ γυ-
 μνασιακῆς διδασκαλίας καὶ μαθήσεως. Ὁ
 νῦν Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Κ. Σωφρόνιος
 Φινιεύς ἐσχολάζει καὶ σὺν αὐτῷ ἐδιδάσκον
 τοὺς πάνι φιλοτίμως καὶ φιλομούσως συρ-
 ρέοντας τῆς Λευκωσίας νέους ὅτε νῦν Μη-
 τροπολίτης Κιτίου Κ. Κυπριανὸς Οἰκονομί-
 δης, ὁ Χρυσόδουλος Ἰωαννίδης καὶ Πασχά-
 λης Κωνσταντινίδης Ἑλληνικά, Γαλλικά,
 μαθηματικά καὶ τὰλλα μαθήματα. Ἀπογω-
 ρησάντων δὲ τῶν πρώτων διδασκάλων ΚΚ.
 Σωφρονίου καὶ Κυπριανοῦ, ἅτε ἀξίως τῶν
 ἰγνώσεων καὶ τῆς ἀρετῆς αὐτῶν προχειρι-
 σθέντων εἰς τὰ ὕψατα ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώ-
 ματα, ἀνετίθη ἡ διεύθυνσις τῶν Σχολείων
 τῷ Κ. Κάλδερη, διδάσκοντι μέχρι τοῦδε
 περὶ τοὺς ἐξήκοντα μαθητάς.

Ἐν Λευκωσίᾳ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1856 ἐκτὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου κατεστάθη καὶ Παρθεναγωγεῖον, ἐν ᾧ δύο διδάσκαλοι ἐκ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἢ Σμύρῃ ἐκπαιδευθεῖσων ἐδίδασκον καὶ διδάσκουσι τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν γραφὴν, τὴν ἀριθμητικὴν, Ἑλληνικὰ μέχρι τῆς πρώτης τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου τάξεως καὶ ποικίλα χειροτεχνήματα, δι' ὧν σήμερον αἱ κόραι τῶν Λευκωσιατῶν κοσμοῦσιν ἐαυτὰς καὶ τὰς αἰθούσας τῶν οἰκιῶν αὐτῶν. Φοιτῶσι δὲ ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ περὶ τὰ 120 κοράσια, ἑλληνοπρεπῶς ἀνατρέφομενα καὶ διδασκόμενα, πολλὰ δ' ὑπὸ ἐπισχοῦμενα ἐν τῇ μελλούσῃ αὐτῶν μητρότῃτι.

Παρὰ τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, ἐν ᾧ τέσσαρες διδάσκαλοι, καὶ τὸ Παρθεναγωγεῖον ἐν ᾧ δύο διδάσκαλοι διδάσκουσι, ὑπάρχουσι καὶ δύο ἄλλα διδακτικὰ Σχολεῖα ὑπὸ δύο ἐπίσης ἐκάτερον διδάσκαλων διευθυνόμενον, ἐν ὧν ἡ πρώτη διδάσκει τὰ γράμματα διδάσκοντες δὲ καὶ διδάσκοντες καὶ διακόσιοι περίπου ὄντες τινες κατὰ τὰς ἐνιαυσίους ἐξετάσεις ἐφραζόμενοι καὶ αἰστευόμενοι προδίδουσι τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον. Τὰ ἑξήκοντα ὄντα Σχολεῖα, εἰς ἃ διδασκόμενα ἐνιαυσίως δωδεκά περίπου χιλιάδες μαθηταὶ συντηροῦνται ἀναλωμασι τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ καὶ τῶν Μητροπόλεων. Πα

φου καὶ Κυρηναίας. Ὁμολογητέον ὅτι ὡς
πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν τῆς Λευκωσίας πληθυ-
σμὸν ὁ τῶν μαθητῶν ἀριθμὸς δὲν εἶνε πολὺς,
διότι ὁ ὅλος τῶν μαθητῶν ἀριθμὸς ἔχει
αὗτε :

Ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Σχολείῳ . 60

Ἐν τοῖς Ἀλληλοδιδακτικαῖς . 280

Ἐν τῷ Παρθενγωγείῳ . 120—460

τὸ ὅλον· τοὔτεστι 5:100, ἐνῷ τῶν
Μωαμεθανῶν τῆς αὐτῆς πόλεως ἀναλογου-
σι 4:100. Ἡ τῶν Σχολείων βιβλιοθήκη
δὲν εἶνε λόγου ἀναξία, ἅτε ἀριθμοῦσα περί-
που χιλίους τόμους. Οὕτως ἔχουσι τὰ ἐν
τῇ πρωτεύουσῃ Σχολεῖα αἱ ἀκμῆα καὶ τε-
λοῦντα τὸν σκοπὸν τῆς εὐστάσεως αὐτῶν,
οἷς ἐπ' ἐσχάτων ἐπῆλθεν ὡς ἐπικουρία καὶ
ἡ σύστασις Ἀναγνωστηρίων, ἅπερ οὐ μίκρον
συμβάλλονται εἰς πλατυτέραν καὶ ἐθνικωτέ-
ραν τῶν πολιτῶν ἀνάπτυξιν.

Ἀπὸ τῆς Λευκωσίας καταβαίνοντες
ἀπαντῶμεν μετὰ τετράωρον ἐφ' ἀμάξης
ὁδοποιίαν τὴν πόλιν Λάρνακα, ἐπὶ τῶν ἐ-
ρειπίων τοῦ ἀρχαίου Κιτίου ψκοδομημένην
καὶ μικρὰν τῆς θαλάσσης ἀπέχουσαν· αὕτη
καθικνουμένη πρὸς μεσημβρίαν ἐνοῦται σχε-
δὸν τῇ παραλίῳ πόλει Σχάλα, ἐν ᾗ καὶ ἀμ-
φοτέρων τῶν πόλεων τὸ ἐμπορεῖον. Σημειω-
τέον δὲ ὅτι ἀμφοτέραι αἱ πόλεις συγκοινω-
νοῦσι τῇ Λευκωσίᾳ διὰ τῆς μόνης [1] ἐν
τῇ νήσῳ ὑπαρχούσης ἀμαξιτοῦ ὁδοῦ, δι' ἧς
τὴν στρώσιν κατηναλώθη ἐπὶ ἐδάξους ἔλως
ἀμιγροῦς πετρῶν καὶ ἐμαλωτάτου τὸ κατα-
πληκτικὸν ποσὸν τῶν πεντακοσίων ἢ ἑξακο-
σίων χιλιάδων φράγκων !

Ἐν τῇ πόλει Σκάλα ἐκτελεῖται τὸ μέγιστον ἐμπόριον τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς καὶ ὑπάρχει καὶ ὑποκατάστημα τῆς Αὐτοκρ. Ὁθωμ. Τραπεζῆς, Τηλεγραφεῖον (2), πρὸς ἐγγύουσι δὲ καὶ τὰ Αὐστριακὰ τῆς ἐταιρείας Lloyd ἀτμώπλοια τετράκις τοῦ μηνός, δηλαδή δις ἀπὸ δυσμῶν καὶ δις ἀπ' Ανατολῆς. Οἱ κάτοικοι ἀμφοτέρων τῶν πόλεων (Λάονακος καὶ Σκάλας,) εἶνε δοκῶν περίπου χιλιάδες, ὧν αἱ δύο Μώαμεθανοί, γίλιοι περίπου τοῦ Δυτικοῦ δόγματος, πάντες δὲ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες. Ἐν Λάρνακι ἐδρεύει καὶ ὁ Μητροπολίτης Κιτίου, ἐν ἐθνικῷ κατὰ τῆματι, τῇ Μητροπόλει.

Ἐν Λάρνακι πρῶτος ἡμῖν γε γνωστός διδάσκαλος ἦτον ὁ Λεμήσιος Δημήτριος Θεμιστοκλῆς, ἐκπαιδευθεὶς πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἐν Σμύρνῃ καὶ Κυδωνίαις. Ὁ μακαρίτης, ὃν ὀφείλεται ἅπαντα ἡ Ἑλληνικὴ ἐκπαίδευσις τῶν Λαρνακιωτῶν

1) Ἀπὸ τῆς Ἀγγλικῆς κατοχῆς καὶ ἄλλαι ἐστρώθησαν ἀνελκίστοι ὁδοὶ ὑπὸ ἐιδικῶν μηχανικῶν.

2) Ἐν τῇ πόλει τῆς Σκάλας καὶ ἐν Λάρνακι καὶ ἐν Λεμεσῷ ἔστιν ἀπὸ τινῶν μηνῶν.

καὶ Σκαλιωτῶν διδάξας μικρὸν τὸ πρῶτον ἐν Λεμησσῶ· μετέβη, ὡς ὑπ' ἀσφαλές, εἰς Λάρνακα κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα τοῦ τρόμου καὶ τοῦ διωγμοῦ, διδάσκων οἴκῳ· μέχρι τοῦ ἔτους 1848, ὅτε καὶ ἀπέθανε· λιπὼν τοῖς ἑπείτα μνήμην ἀληθοῦς καὶ ἀγαθῆς, ἀξίαν τῶν ἀρετῶν καὶ τῆς ὅλης αὐτοῦ πολιτείας. Μετὰ τὸν διδάσκαλον τοῦτον, οὕτινος ἡ ἑλληνικὴ παιδεία ἦτο ἀξία τῆς παρ' ᾧ ἐμαθήτευσε διδασκαλοῦ τοῦ γένους Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, ἐδίδασκεν ὡς δημόσιος διδάσκαλος ὁ ἐκ Πελοποννήσου κύριος Ἀθανάσιος Σακελλάριος ὁ καὶ νῦν ἐν τοῖς Ἀθήνῃσι Γυμνασίοις καθηγητῆς καὶ πολλῶν διδασκτικῶν βιβλίων συγγραφεύς. Μετὰ τὸν κύριον Σακελλάριον, ἐφ' ἱκανὰ διδάξαντα ἔτη τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, ἐδίδασκεν ὁ κ. Δημήτριος Μιχαηλακός καὶ οὗτος ἐκ Πελοποννήσου, ὃν διεδέξατο ὁ συμπόλιτις κ. Χρῦσανθος Ἰωαννίδης ἀπὸ πολλῶν διδασκῶν ἐνιαυτῶν μεθ' ἑτέρων δύο διδασκῶν ἐν τῷ δημοσίῳ τῆς Λάρνακος καὶ Σκαλάς Σχολείῳ, εἰς ὃ φοιτῶσι διδασκόμενοι τὴν Ἑλληνικὴν, τὰ βοηθητικὰ μαθήματα καὶ τὴν Γαλλικὴν τεσσαράκοντα παῖδες. Παρὰ τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον ὑπάρχουσι καὶ δύο ἀλληλοδιδασκτικὰ καὶ δύο Παρθενωγωγεῖα ἐν ἐκατέρῃ τῶν πόλεων Λάρνακος καὶ

Σκαλας εις ἃ φοιτῶσι παῖδες μὲν ἄρρενες
 διακόσιοι, κόραι δὲ τεσσαράκοντα καὶ ἑκατόν.
 Οὕτως οὖν τῶν διδασκομένων ὄντων ὀγδοή-
 κοντα καὶ τριακοσίων περίπου, τῶν δ' Ἑλλή-
 νων κατοίκων περὶ τὰς ἐξ χιλιάδας, εὗρισκο-
 μεν ὅτι καὶ ἐν ταῖς εἰρημέναις πόλεσι οἱ
 μαθητευόμενοι εἶνε ὡς 6:100. 4

Τρίτη καὶ τελευταία πόλις ἐπέρχεται ἡ
 μικρά, ἀλλὰ τερπνὴ καὶ καλὴ Λεμησός
 κατοικουμένη ὑπὸ πέντε περ. χιλιάδων κατοίκων
 καὶ ἀπέχουσα ἀπὸ τῆς Λάρνακος τριάκοντα
 καὶ ἐξ ἀγγλικὰ μίλια. Οἱ Λεμησῆσιοι καὶ
 φιλομουσίαν καὶ φιλογένειαν ἔχουσιν ἀκραί-
 φνῃ καὶ θερμῇ. Ἡ Λεμησός, ἥτις προά-
 γεται καὶ προκόπτεται εἰς ἐθνικὸν βίον διὰ τῶν
 ἀπὸ τοῦ ἔτους 1833 συσταθέντων Σχολεί-
 ων, διὰ τῆς Δέσσης καὶ τοῦ ἀρτισυστάτου
 αὐτῆς ἀναγνωστηρίου, ἀσχεῖ ἐμπόριον εἰς
 ἀγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς περὶ τὰ δύο ἑκατομ.
 φράγκα καὶ ὑπάρχει ἐσχετισμένη ἐμπορικῶς
 τῇ Αἰγύπτῳ, Συρίᾳ, νήσοις τοῦ Τυρρηνικοῦ
 Ἀρχιπελάγους, Σμύρνῃ, Ἰταλίᾳ, τῇ βο-
 ρεῖᾳ καὶ νοτίᾳ Ρωσσίᾳ. Αἱ ὑπ' αὐτὴν ὑπα-
 γόμεναι ἐπαρχίαι εἶνε ὅρειναι διὰ τοῦτο καὶ
 ἡ γῆ αὐτῆς εἰς ἀμπελουργίαν εὐθετος. Πικ-
 φέρι δὲ ἡ ἐπαρχία Λεμησσοῦ τοὺς ἀριστοὺς
 καὶ πλείστους τῶν οἴνων τῆς νήσου, τὰ πλεί-
 στα καὶ ἀριστα χροῦπια καὶ τοὺς ἀκοῦντας
 εἰς διατροφήν τῆς ἐπαρχίας ταύτης Δημητριά-
 δου καὶ τοῦ ἀριστοῦ καὶ πλείστου καὶ ἀκοῦντος
 τῆς ἐπαρχίας ταύτης Σχολείας τοῦ ἀριστοῦ καὶ πλείστου καὶ ἀκοῦντος

λογοῦνται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1819· πρῶτος γὰρ
 αὐτοῖς κατ' ἰδίαν διδάξας ὑπῆρξεν ὁ γνῶ-
 στός τῳ ἀναγνώστῃ Δημήτριος Θεμι-
 στοκλῆς. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς
 Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, καθ' ὅς καὶ
 ἡ μεγάλη Κύπρος ἔχει τὸ αὐτῆς αἷμα,
 τοῦτέστιν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1821 μέχρι τοῦ
 1833 μόνοι ἐν τῷ τόπῳ διδάσκαλοι ὑπῆρ-
 χον οἱ ἱερεῖς. Μόλις δ' ἐν ἔτει 1834 κα-
 τεστάθη ἐν Λεμεσῶν τὸ πρῶτον ἀλλήλο-
 διδακτικὸν Σχολεῖον ὑπὸ τοῦ μακαρίτου
 Γεωργίου Σαλλουμίδου, κατελθόντος εἰς Κύ-
 προν ἀπὸ τοῦ ἐν Αἰγίνῃ ὀρφανοτροφείου· παρ'
 αὐτῷ ἐδιδάχθην καὶ γὰρ τὰ πρῶτα γράμμα-
 τα. Ἐν ἔτει 1834 ἕτερος Κύπριος Χριστό-
 δουλός Βασιλειάδης ἐδίδαξε τὴν ἑλληνικὴν
 καὶ μετ' αὐτὸν ἀπελθόντα τῆς Κύπρου προσ-
 ἐκλήθη ὁ μακαρίτης Μάρκος Ἀνδρεάδης,
 ὁ τὸν βίον ἐπ' ἐσχάτων ἐν ἄκρῳ πενίᾳ ἐν Ἀ-
 θήναις τελευτήσας, ὅστις ἐδίδαξεν ἀπὸ τοῦ
 ἔτους 1838—1841, ἐνθαὺς τῷ φιλομούσῳ ἤ-
 λω πολλῶν φίλων καὶ συγγενῶν, μεταπεμφ-
 μένων αὐτὸν ἐκ Ἀράρνακος. Καὶ μέχρι μὲν τῶν
 χρόνων τούτων τὰ Σχολεῖα ἦσαν ἰδιωτικά.
 Μετὰ τὸν εὐμαθεῖ Ἀνδρεάδην ἐδίδαξεν ὡς
 πρῶτος δημόσιος διδάσκαλος ὁ μακαρίτης
 Ἀρχιμανδρίτης Νικηφόρος Εὐγενειάδης Κύ-
 πριος, μαθητῆς τῆς τοῦ Καίρου Σχολῆς,
 ὅστις ἐν ἔτει 1848, ἐπανακάμψαντος ἐκ τοῦ

Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου τοῦ γράφοντος τὴν παρεῦσαν διατριβὴν Δημ. Α. Νικολαΐδου (1) τακτοποιηθέντων τῶν Σχολείων καὶ τῆς παραδόσεως γιγνομένης κατὰ τὴν νεωτέραν μέθοδον, ἀπέστη τῆς διδασκαλίας, ἣν ἀνέλαβεν ὁ γράφων, ὅστις ἐδίδαξε μέχρι τοῦ ἔτους 1855, καὶ οὗτος διάδοχος ἐγένετο ὁ ἐκ Ρόδου Κ. Δημήτριος Βενετρικῆς, ἀνὴρ λόγιος καὶ τὰ μέγιστα δέξιμον διδασκαλίαν ἀσκήσας κατὰ τὴν μακρὰν αὐτοῦ παρ' ἡμῖν διατριβήν. Τοῦτον δὲ διεδέξατο ὁ καὶ νῦν τὰ ἐν Λεμεσῶν λίαν εὐδοκίμως διευθύνων Σχολεῖα κ. Ἀνδρέας Δ. Θεμιστοκλῆς, σπουδαστὴς τοῦ Ἐθνικοῦ τῆς Ἑλλάδος Πανεπιστημίου καὶ τῶν τῆς Γερμανίας. Οὕτω λοιπὸν τὰ ἐν Λεμεσῶν Σχολεῖα χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1819 ἐκτὸς μικρῶν τινῶν διαλειμμάτων, γινομένων ἐν χρόνοις διωγμοῦ καὶ πείνης.

1] Εὐκταίρον ἐνθάδε καὶ δίκαιον νὰ εἰπωμιν, ὅτι ὁ Κ. Δημήτριος Α. Νικολαΐδης κατὰ πολλὰ τὴν Λεμεσσὸν ευηργέτησε διὰ τῆς εὐρείας αὐτοῦ μαθησιῶς, τῆς ἀραιφινούς φιλοπατρίας, καὶ τῆς εὐδοκίμου καὶ μακρᾶς τοῦ διδασκαλίας. Ὑπηρετήσας δὲ καὶ πολλοὺς ἐκαυτοὺς ὡς υπάλληλος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, αὐτὸς αὐτῆς μετέπειτα προΐκται, παροδόν, καὶ διὰ τῆς ἀλλοτρίας γὰρ ἀνθρώποι, γέναιτο καὶ φιλοπαιδείας ἀνθρώποι, οὐσιαστικῶς πολλὰς ἀποσώρηταις ἀπὸ τῆς Πιτταίδος, ἐπὶ μὲν 1812, καὶ οὐκ ἐν τῇ ἐκείνῃ.

Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἔτους 1848 μέχρι τοῦδε οὐ
διέλειπον καλῶς κατηρτισμένα ὄντα καὶ
γενναίους φέροντα καρπούς. Ἐπειδὴ δὲ
ἀπὸ τοῦ ἔτους 1834 διετηρήθησαν τακτι-
κῶς καὶ ἐν συνεχείᾳ μέχρι τῆς σήμερον τὰ
ἀλληλοδιδασκτικὰ Σχολεῖα, φρονῶ, ὅτι τὰ
γραμμάτια ὑπάρχουσι μᾶλλον διαδεδομένα
ἐν Λεμεσῶ ἢ ἐν ταῖς ἄλλαις τῆς νήσου
πόλεσι. 16.6.54

Παρθεναγωγεῖον ἐν Λεμεσῶ κατέστη
ἀπὸ εἰκοσαετηρίδος περὶπου καὶ ὑπάρχει μέ-
χρι τοῦδε λίαν εὐδοκίμως διευθυνόμενον, θὰ
ἡδικοῦμεν δὲ τὰς εὐγενεῖς καὶ εὐπαιδεύτους
παρθεναγωγούς, εἰ μὴ ἀπονέμομεν αὐταῖς
δίκαιον ἔπαινον ὅτι μετὰ προθυμίας καὶ ζή-
λου διδάσασθαι προσήνεγκαν τὰς τῶν Λεμεσ-
σίων κόραις τὰ εὐώδη ἄνθη, ἅπερ ἐδρέψαντο
ἀπὸ τῶν λειμώνων τῶν Ἰσπεράων Ἀθηνῶν,
τῆς φιλομούσου καὶ φιλοκάλου Σμύρνης καὶ
τῆς μουσοτρόφου Κωνσταντινουπόλεως.

Ὑπάρχουσι λοιπὸν ἐν Λεμεσῶ σχολεῖα
τρία, ἑπτὰ περιλαμβάνοντα διδασκάλους·
πρῶτέστιν ἐν ἑλληνικὸν μετὰ τριῶν διδασκά-
λων καὶ τριάντον περὶπου μαθητῶν· ἐν
ἀλληλοδιδασκτικὸν μετὰ δύο διδασκάλων καὶ
εἴκοσι καὶ ἑκατὸν μαθητῶν καὶ ἐν Παρθε-
ναγωγεῖον μετὰ δύο διδασκάλων ἐπίσης καὶ
ἐβδομηκόντα μαθητῶν.

Ἐν ταῖς σχολαῖς τούτοις ὑπάρχει καὶ
πολύτομος βιβλιοθήκη, κατ' ἔτος διὰ νέων
συγγραμμάτων πλουτιζομένη· ἐκ τοῦ κληρο-
δοτήματος τοῦ μακαρίτου Λαμπριανοῦ Πέ-
τρου· πλείων φροντίς καὶ ἡττων· ραθυμίας
θὰ συνεπλήρου καὶ λυσιτελέστερον θὰ ἐρ-
ρῶμιζε τὰ τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, ὥστε
θὰ ἐπὶ ἴσκει ταῖς τῶν σχολείων ἀνάγκαις.

Ἀλλ', ὡς μὴ ὤφελεν, ἐλαχίστη ἡ περὶ
ταύτης ἐπιμέλεια καὶ παρὰ τὴν ὡμολο-
γημένην τῶν Λεμεσίων φιλομουσίαν ἢ βι-
βλιοθήκη κείνη σχεδὸν ἀχρηστός καὶ ἥκι-
στα λυσιτελής.

Ἡ ἡπειρωτική οὐσυχὴς ἐλλείπουσιν ἀπὸ
 τῆς νήσου ἀνάτης, καίπερ τὴν Κυπρίων εὖ
 εἰδόντων τὴν χρησιμότητα τῶν τειοῦτων
 καταστημάτων, ἅπερ ὁμοῦ δι' ἐλπίδος ἔχο-
 μεν, ὅτι ἡ φιλομουσία τῶν συμπολιτῶν ἡ-
 μῶν θ' ἀνεγείρη τάχιστα ἐπ' ἀγαθῶ τῶν
 τέκνων αὐτῶν.

Τὴν πρὸς διατήρησιν τῶν ἐν Λεμεσῶ
 σχολείων δαπάνην, οὗσαν περὶ τὰς ὀκτώ
 χιλιάδας δραχμὰς τελεί· α') τὸ ἐμπόριον, ὅ-
 περ δι' ὠρισμένου τέλους 2' 000 ἐπὶ τῶν
 ἐμπορευμάτων καὶ προϊόντων τῆς εἰσαγω-
 γῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἀποφέρει, περὶ τὰς πέντε
 χιλιάδας δραχμὰς β') ἡ μητρόπολις Κιτιέ-
 ων συνεισφέρεισα χίλια ἐνιαυσίως δραχμὰς,
 καὶ γ.) τὸ εἰσιτήριο τῶν μαθητῶν τέλος.

Ἐχει ἐνθάδε ἡ ἀναλογία τῶν μαθητευσ-
 μένων πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει κατοίκους ὧδε.

Ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ παῖδες	120
Ἐν τῷ Παρθενωνγωγείῳ κόραι	70
Ἐν τῷ Ἑλληνικῷ σχολείῳ παῖδες	30

Τὸ ὅλον τῶν μαθητευομένων 220

Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει Ἑλ-
 λῆνες κάτοικοι εἶνε περίπου χιλιάδες·
 τρεῖς αἱ δὲ οἰκίαι αὐτῶν πεντακόσιαι,
 ἀναλογουσιν 87-100. Μετὰ τὰς τρεῖς
 ταύτας πόλεις ἐπέρχονται αἱ πόλιναι
 Ἀμμόχωστος καὶ Πάφος, ἐν αἷς ὑπάρ-

ρη δημοτικά μόνον σχολεῖα, ἅπερ
 μετὰ λυπαθείας Πατρίδος τῶν
 ἡμῶν καὶ τοῦ ἔργου τούτου καὶ
 ἐν Αἰγυπτῷ Κυπρίων θ' ἀναγῆθαι ἐπὶ
 αὐτῇ ἐν ὁράγῳ τὴν ἐβραμίδα ὑπὲρ

δασκαλοὶ, ὡς καὶ πολλοὶ οἱ ἀπόφοιτοι
 τῶν κατὰ τὰς πόλεις σχολείων, οἵτινες
 κατ' ἀλληλοδιδασκτικὴν διδάσκουσι μέθο-
 δον. Δὲν εἶνε μικρὰν ὁ χρόνος, καθ' ὃν
 κατεστάθησαν τὰ ἐν τοῖς χωρίοις σχολεί-
 α, καί διὰ τοῦτο ἡ παρὰ τοῖς χωρικοῖς
 ἀμαθία. Ἐν ἐκάστῳ τῶν χωρίων μετὰ
 κόπου εὐρίσκει τις ἐπισταμένους τὴν ἀ-
 νάγνωσιν καὶ γραφὴν πάντες ἐπὶ κατοίκων
 ἐκατόν. Πολλοὶ δὲ τούτων ἐδιδάχθησαν
 τὰ γράμματα ὑπὸ τοῦ ἱερέως τοῦ χωρί-
 ου κατ' ἰδίαν τινὰ μέθοδον. Τὰ μέχρι
 τῆς σήμερον ἐν τοῖς ἑξακοσίοις χωρίοις
 τῆς Κύπρου ὑπάρχοντα ἀλληλοδιδασκτικά
 σχολεῖα εἴκοσι περίπου ὄντα, δῆλον ὅτι
 δὲν ἐξαρκοῦσιν εἰς τὴν τῶν γραμμάτων
 διάδοσιν. Τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκό-
 πῳ Κύπρου καὶ τοῖς Σεβασμιωτάτοις Μη-
 τροπολίταις ἀπέκλειται ἡ μέριμνα καὶ
 φροντίς περὶ τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύ-
 σεως τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ ποιμνί-
 ου, ὅστις ἡ ἡθικὴ μόρφωσις εἶνε αὐ-
 τοῖς καὶ ἁνωθεν ἀνατεθειμένη. Πεποί-
 θαμεν δ' ὅτι ἡ τῆς Κύπρου ἱερὰ σύνο-
 δος θὰ τύχῃ γενναίου ἐπικούρου καὶ ἐκ
 οὐμοῦ συνεργάτου, τῆς ἐν Λιγύπτῳ Κυ-
 πριακῆς ἀδελφότητος, τῆς αἰέποτε προ-
 ούμου παραστάσεως ταῖς τῆς πατρίδος ἀ-
 νάγκαις.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε εἰρημένων συνά-
 γομεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν ταῖς πό-
 λεσι τῆς νήσου μαθητῶν, ἐχούσαις ἐλ-
 ληνικὸν πληθυσμὸν 17,000, ὧν 1060
 ἀναλογεῖ καθόλου 5:100.

Ἀντικειραλαιοῦντες νῦν τὰ εἰρημμένα
καὶ ταῦτα συνοψίζοντες εὐρίσκουμεν τὰ ἑ-
ξῆς. Ὅτι ἡ Κύπρος ἔχει γῆν παμφο-
ρον, ἐκφέρουσαν πολλὰ καὶ ποικίλα προ-
ϊόντα ἀξίας δύο καὶ εἴκοσι περίπου ἑκα-
τομμυρίων φράγκων ἐν χρόνοις καθολι-
κῆς εὐφορίας, ὅτι ἐξάγει προϊόντα ἑπτὰ
ἑκατομμυρίων φράγκων ἀξίας, καὶ, ὅτι
εἰσάγει περὶ τὰ πάντα ἑκατομμύρια φράγ-
κα εἰς χειροτεχνήματα καὶ ἄλλα χειρῶ
δη· ὅτι ἀποστέλλει ἐνιαυσίως φόρους περὶ
τὰ δώδεκα ἑκατομμύρια φράγκα, καὶ ὅ-
τι ἄσκει μικρὰν βιομηχανίαν, ἰδίᾳ δὲ με-
ταξίνων ὑφασμάτων· ὅτι τρεῖς ἔχει πό-
λεις μεθ' ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ 20,000
περίπου καὶ Μωαμεθανικοῦ 14,000· ὅ-
τι ἡ γεωργία θλιβομένη καὶ πάσχουσα
ἀποφέρει ἐκάστῳ ἀτόμῳ ἐνιαυσίως πρὸς
διατροφὴν περὶ τὰ ἑκατὸν φράγκα καὶ ὅ-
τι ὑπ' ἄλλας συνθήκας καὶ ἐν εὐτυχέ-
στέροις καιροῖς ἡ μεγάλη Κύπρος θὰ
ἦτο εὐδαιμονεστάτη· ὅτι πᾶσαι αἱ ἐπὶ
τῆς νήσου ἑλληνικαὶ οἰκίαι εἶνε περί-
που τριάκοντα χιλιάδες, αἱ δὲ τουρκικαὶ
περὶ τὰς ἑπτὰ χιλιάδας· ὅτι ἐν ἐκάστῃ
τῶν πόλεων αὐτῆς ὑπάρχουσιν ἑλληνικὰ
καὶ ἀλληλοδιδασκτικὰ τῶν ἀρρένων καὶ
τῶν θηλέων σχολεῖα, εἰς ἃ φοιτῶσι παῖ-
δες ἐξήκοντα καὶ χίλιοι καὶ ὅτι ἐν τοῖς
ἑξακοσίοις τῆς νήσου χωρίοις εἴκοσι πε-
ρίπου μόνον ὑπάρχουσιν ἀλληλοδιδασκτικὰ
καὶ ὅτι κατὰ τὴν νήσον ἄπασαν δύο
μόναι, ἡμῖν γε γνωσταί, ὑπάρχουσι δη-
μόσιν διδλωθῆναι, καὶ ὅτι ἐλλείπουσι νη-
πιαγωγεῖα:

Λυπούμεθα ὅτι καὶ ὅσα νῦν ἐπιστέλλομεν
δὲν εἶνε ἱκανὰ νὰ παραστήσωσι τὰ αἷτια
τῆς καταστάσεως τῆς νήσου ὑπὸ πᾶσαν ἔπο-
ν, ἀλλ' ὅτι ἐν στενοῖς ὁρίοις ἐπιστολῆς ἐνε-
ῶμεν ἄπειρον ὕλην καὶ ἀπεκλεί-

σαμεν από τούτης πλείσθ' ὅσα, δυνά-
μενα καὶ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κόσμου τὴν συμ-
πάθειαν νὰ προκαλέσωσι καὶ τοῦ ἔθνους
τὴν προσοχὴν νὰ προσελκύσωσιν. (1) ✓

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ COOP 2002

ΕΦΗΜ: Νέων... ΗΜΕΡ. 10/22-10-1879